

ACC. N:R M. 9541:1-4.

Landskap: Småland ..... Upptecknat av: Evert Johansson
 Härad: Åpeland ..... Adress: Frövada, Färnforsen
 Socken: Jävada ..... Berättat av: Kristina Johansson
 Uppteckningsår: 1944 ..... Född år 1863 iuppteck i Jävada

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Julkalappar och jultomte. .... s. 1-3.
 Lilla jul. .... s. 4.
 Lucia. .... s. 4.
 "Linnotta". .... s. 4.

L.u.F. 48
 " 47

Skriv endast på denna sida!

Julklippa och jultomte.

Berättelsen kanner till julklyppsedan från sin tidigaste barndom på 1860-talet. Då brukade ~~dottern~~ ^{barne} i den av granngårdarna som på orten kallas "herregården", kasta in ett paket till henne genom dörren. Paketet innehöll någon klädespersedel samt ^{eller konfekt.} lingskakor. Den var julklyppsedan & vanlig bland bönder i gemen förän i vårt skel. Hon minns dock, att tjänarna i hennes barndomshem fingo motta julklypp av sitt husbondfolk, vanligen då någon klädespersedel samt en kaka av vart baket. Då hon var 18 år gammal kastade någon i granngårdarna in ett par gåloscher till henne på julafton som erkänsla för att hon varit den behjälplig i den gården vid ett visst tillfälle.

Julklyppsrim brukades ej, julbocken var okänd. ^{julspöket (litigsa)} Jultomten började uppträda på söndags-skolfester för 10-15 år sedan och ungefär samtidigt i hemmen, eller kanske tidigare där. Långt

Därför uppträdde den emellertid på julkorten,
som i uppptecknarens tidigaste barndom, under
seklats första decennium torde ha haft en verklig hög-
konjunktur. De voro då på modet så att säga.
Uppptecknarens sväger, född 1888 minns ej, att jul-
kortem börjat vid år 1900, men kring 1902 eller 03
började de. För att återgå till sagespersonerna
i omstående sida erinrar hon sig ha sett tomte-
bilder redan som barn i Svenska Veckobladet, om
hon nu minns rätt.

20.12.1944. Evert Johansson.

ACC. N:R M. 9541:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Supplement till uppt. "Jultappar och Jultomte".

På mitt äldsta anträffbara jultomtekort från per. 1904-06, där tomtarna äka källbacke, framställas de med röda toppluvor, fisk, röd lätt by, grått helskägg, gula eller gulgröna rockar eller koltar, vita knäbyxor och strumpor samt slutligen träskor.

Med tillwänkan om god forts. på julen.
Evert Johansson.

Fröseda, Järnforsen 28. 12. 44.

Lilla Jul.

Kyndelsmässan kallas lilla jul här, men har ej firats med egentliga tillrustningar, annat än att julkalaset kunnat uppskjutas till dess. Julen betraktades annars som slut tjugondag Knut, vilken ^{dock} dag i manhemmen firats med några starkare utpräglade sedvänjor.

Luciafirandet har inga rötter här. Den första Luciafesten firades i början på 1920-talet av nykterhetslogen på platsen. År 1911 inflyttade en familj från Ulricehamnstrakten hit till byn. Inom denna familj firades Lucia i tidig morgonstund. Då husmodern i familjen berättade för sina nya grannar här om förstod dessa ej ett dugg utan betraktade det hela snarast med öfverhöj. Bruket har ej heller varit efterföljd, och troligt är, att den inflyttade familjen efter några år glömdes bort Lucia och berättade sig efter seden på den nya orten.

Uttrycket "svinottan" är bekant och menades därmed, att man slaktade vid lysen på morgonen.

20.12.1944

Julklappar och jultönte.

Berättelsen kommer till julklappsleden från sin tidigaste barndom på 1860-talet. Då brukade ~~dottern~~ ^{barne} i den av granngårdarna som på orten kallas "herregården", kosta in ett paket till henne genom dörren. Paketet innehöll någon klädespersedel samt ^{eller konfekt} limgötkakor. Vår julklappsled var vanlig bland bönder i gemen förän i vårt skel. Hon minnes dock, att tjänarna i hennes barndomshem fingo motta julklapp av sitt husbondfolk, vanligen då någon klädespersedel samt en kaka av vårt bakt. Då hon var 18 år gammal kostade någon i granngårdarna in ett par gåloscher till henne på julafton som erkänsla för att hon varit den behjälplig i den gården vid ett visst tillfälle. Julklappsrim brukades ej, julbocken var okänd. ^{julspöket} Jultöntan började uppträda på söndags-skolfester för 10-15 år sedan och ungefär samtidigt i hemmen, eller kanske tidigare där. Långt

Därför uppträdde den emellertid på julkorten,
som i upptecknarens tidigaste barndom, under
seklats första decennium torde ha varit verklig hög-
konjunktur. De voro då på modet så att säga.
Upptecknarens sväger, född 1888 minns ej att jul-
korten börjat vid år 1900 men kring 1902 eller 03
började de. För att återgå till sagespersonerna
i omständiga sidor erinrar hon sig ha sett tomte-
bilder redan som barn i Svenska Veckobladet, om
hon nu minns rätt.

20.12.1944. Evert Johansson.

ACC. N:R M. 9541:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Supplement till uppt. "Julklappar och Jultomtar".

På mitt äldsta anträffbara jultomtekort från per. 1904-06, där tomtarna äka källbacke framställas de med röda toppluvor, fisk, röd lätt by, grått helskäg, gula eller gulgröna rockar eller koltar, vita knäbyxor och strumpor samt slutligen träskor.

Med tillwänkan om god forts. på julen.

Evert Johansson.

Fröseda, Järnforsen 28. 12. 44.

Lilla Jul.

Kyndelsmässan kallas lilla jul här, men har ej firats med egentliga tillrustningar annat än att julkalaset kunnat uppskjutas till dess. Julen betraktades annars som slut tjugondag Knut, vilken ^{dock} dag ej i mannaminne firats med några starkare utpräglade sedvanor.

Luciafirandet har inga rötter här. Den första Luciafesten firades i början på 1920-talet av nykterhetslogen på platsen. År 1911 inflyttade en familj från Ulricehamnstrakten hit till byn. Genom denna familj firades Lucia i tidig morgonstund. Då husmodern i familjen berättade för sina nya grannar härom förstod dessa ej att duga utan betraktade det hela snarast med förloj. Bruket har ej heller varit efterföljd, och troligt är, att den inflyttade familjen efter några år glömdes bort Lucia och berättade sig efter seden på den nya orten.

Uttrycket "svinottan" är bekant och menades därmed, att man slaktade vid lysen på morgonen.

20.12.1944